

Krzysztof Sobczyk

Kraków, st. B1/92, ul. Spadzista, AZP
102-56/-

Informator Archeologiczny : badania 26, 2-3

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(wiórowcowego) ostrza. Godny uwagi jest także zestaw zgrzebel wykonanych na fragm. ostrzy liściowatych szeleckich.

Planuje się kontynuację badań.

**Kostkowice, st. 1 „Krucza Skala”
gm. Kroczyce, woj. częstochowskie
AZP 91-52/—**

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi

Badania prowadził K. Cyrek przy współudziale T. Madeyskiej, M. Cyrek i M. Olędzkiego. Finansowane przez Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi i Państwową Służbę Ochrony Zabytków w Częstochowie. Czwarły sezon badań. Ślady osadnictwa z paleolitu schyłkowego, późnego okresu rzymskiego i średniowiecza.

Stanowisko leży w szczytowej partii wzgórza Łysak wchodzącego w skład Skał Kroczyckich. Pozostałości różnoczasowego osadnictwa odkryto pod nawisem skalnym, w schronisku oraz w zawalanej częściowo jaskini. Tegoroczne wykopy, powiększające przebadany obszar do 94 m², zakończyły wykopaliska na tym stanowisku.

Pod nawisem skończono eksplorację odkrytych w przypowierzchniowej partii namuliska jam kulturowych z późnego średniowiecza oraz późnego okresu rzymskiego. W odróżnieniu od krótkotrwałych obozowisk średniowiecznych, w późnym okresie rzymskim istniała tutaj osada. Świadczy o tym przede wszystkim solidna konstrukcja stałych obiektów kulturowych oraz spore ilości fragm. dużych i grubościennych naczyń zasobowych. Wykopy odsłoniły, jak się wydaje, tylko fragm. osady położony bezpośrednio u podnóża Kruczej Skały, natomiast pozostała jej część znajduje się niżej na stoku doliny.

W głębszych partiach namuliska odsłonięto kolejne skupisko płytek wapiennych w towarzystwie słabo zachowanych węgielków drzewnych. Obiekt ten należy do jednego z 3 poziomów osadnictwa schyłkowopaleolitycznego. Były to krótkotrwałe obozowiska zakładane przez grupy o magdaleńskiej tradycji kulturowej w późnym plejstocenie, w stratygraficznie uchwytnym następstwie czasowym od Böllingu po Najmłodszy Dryas.

Badania w Kruczej Skale są elementem interdyscyplinarnego programu dotyczącego osadnictwa pradziejowego w Skałach Kroczyckich.

**Kraków, st. B1/92, ul. Spadzi-
sta
AZP 102-56/—**

Uniwersytet Jagielloński Instytut Archeologii

Badania prowadził dr Krzysztof Sobczyk. Finansowane przez Uniwersytet Jagielloński oraz Komitet Badań Naukowych (grant prof. dr. hab. Bolesława Gintera). Czternasty sezon badań prowadzonych z przerwami od 1968 r. Stanowisko kulturowe górnopaleolityczne (kompleks wschodniograwecki, w tym Kostenkien oraz kompleks oryniacki).

Celem badań w sezonie 1992 było odsłonięcie południowo-zachodniej peryferii obozowiska łowców mamutów (kontynuacja sezonów 1989, 1991) odkrytego przypadkowo w 1967 r. i badanego w l. 1968–1971. Przebadano obszar 9 m², odsłaniając duże nagromadzenia kości mamucich, stanowiących południowo-zachodnią peryferię obozowiska sprzed 20 tys. lat. Kości nie układały się wyraźnie w jakieś kręgi, być może uległy rozproszonieniu w wyniku silnej soliflukcji, będąc pierwotnie kolejną budowlą mieszkalną lub ogrodzeniem strefy mieszkalnej. Mogły również tworzyć rodzaj śmietniska kości mamucich nie nadających się do budowy szałasów lub być ich nagromadzeniem jako rodzaj zapasów w celach

budowlanych. Wśród kości znajdowano duże ilości artefaktów, w tym narzędzia w rodzaju jednozadziorców — ostrzy typu Kostenki, nie odbiegających typologicznie od odkrytych w poprzednich sezonach, oraz liczne ostrza i wióry tylcowe, ryłce oraz retuszowane odłupki i wióry. Zarówno kości, jak i większość artefaktów krzemienianych wykonanych z miejscowego krzemienia jurajskiego, rzadko z innego importowanego czy z radiolarytu, występowały w warstwie oznaczonej jako 6 (mułek soliflukcyjny), część w warstwie 7 (jasnożółty less). Warstwa 6 wiązana jest z technokompleksem wschodniograweckim — głównie kultury kostienkowsko-awdiejewskiej, warstwa 7 z oryniakiem.

Badania będą kontynuowane.

Łęg, st. 2, gm. Połaniec, woj. tarnobrzeskie patrz środkowa epoka brązu

Mściszewo, st. 24
gm. Murowana Goślina, woj.
poznańskie

Przedsiębiorstwo Państwowe Pracowni
Konservacji Zabytków Ośrodek
Naukowo-Konserwatorski w Pozna-
niu Pracownia Archeologiczna

Badania prowadził mgr Andrzej Krzyszowski (autor sprawozdania) przy współpracy mgr. Edwarda Krause i dokumentalisty Wiktora Kudry. Finansowane przez Wielkopolskie Kopalnie „Kruszgeo” w Poznaniu Spółka z o. o. Pierwszy sezon badań. Obozowisko mezolityczne z późnego okresu borealnego ?, osada kultury przeworskiej, ślad osadniczy z okresu wczesnego i późnego średniowiecza i okresu nowożytnego.

Stanowisko jest zagrożone przez usytuowanie kopalni kruszywa mineralnego. Zostało odkryte na początku l. 80. w ramach programu AZP. Wiosną 1992 r. wykonano na obszarze 41 arów powierzchniowe badania planigraficzne. Zebrano 222 przedmioty krzemienne z okresu mezolitu, 16 fragm. ceramiki kultury przeworskiej, 2 fragm. ceramiki z okresu późnego średniowiecza (XVI w.) i 20 fragm. ceramiki z okresu nowożytnego (XVIII–pocz. XIX w.). Uchwycono wówczas centralną strefę koncentracji źródeł z okresu mezolitu oraz dobrze zaznaczające się peryferie ich zasięgu. Funkcjonalnie charakter osadnictwa z tego horyzontu określono jako obozowisko, włącznie sezonową osadę. Przypuszczalna wielkość obozowiska z okresu mezolitu wynosiłaby według szacunkowych obliczeń ok. 80 arów.

W dniach 6–10 lipca 1992 r. wykonano na powierzchni 25 m² badania wykopaliskowe o charakterze sondażowym. Wykop założono w centralno-północnej strefie zwiększonej frekwencji materiału krzemienianego, zarejestrowanego w czasie badań planigraficznych. Prace eksploracyjne wykonano przez ręczne odsypywanie ziemi, stosując do inwentaryzacji i dokumentacji metodę trójwymiarowej lokalizacji wydobywanych zabytków. W wyniku tych badań zanotowano następujący materiał źródłowy:

1. Obozowisko z okresu mezolitu, które jest reprezentowane przez 40 przedmiotów krzemienianych. Wśród nich zdecydowaną większość stanowią okazy z grupy debitażu, zaś jednostkowo wyróżniono rdzenie (m.in. jednopiętowe w technice wiórowej) i narzędzia (kilka drapaczy, tylczaki typu Stawinoga). Wstępnie obozowisko wydatowano na okres borealny (ok. 6500 lat p. n. e.).
2. Osadę kultury przeworskiej, którą wyodrębniono na podstawie odkrytych 5 obiektów nieruchomych (jama gospodarcza i 4 dołki posłupowe) oraz 42 fragm. ceramiki naczyniowej. Wydobyty materiał nie upoważnia obecnie do wskazania fazy chronologicznej tej kultury.
3. Ślad osadniczy z okresu wczesnego średniowiecza, z fazy C–D?, wyodrębniony na podstawie zaledwie 1 fragm. ceramiki; analogiczny charakter osadnictwa określono dla kilkunastu fragm. ceramiki reprezentującej okres późnego średniowiecza (XVI w.) i okres nowożytny (XVIII–pocz. XIX w.).